

ปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ของครูประถมศึกษาปีที่ 1-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1

บทคัดย่อ

ของ

อัจฉราพร บุญญพณิช

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

ตุลาคม 2547

อัจฉราพร บุญญพนิช. (2547). ปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูประถมศึกษาปีที่ 1-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1. ปรินูญานีพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อ้อมเดือน สดมณี, อาจารย์อุษา ศรีจินดารัตน์

การวิจัยเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูประถมศึกษาปีที่ 1-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีความมุ่งหมายที่สำคัญ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ที่มีลักษณะทางสังคม ลักษณะทางจิต และลักษณะทางพุทธรแตกต่างกันทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยต่าง ๆ 2) เพื่อศึกษาว่าลักษณะทางสังคม ลักษณะทางจิต และลักษณะทางพุทธร ร่วมกันมีอำนาจทำนายพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นครูประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 278 คน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้แบ่งเป็นดังแปรอิสระ 6 ตัวแปร ได้แก่ ลักษณะทางสังคม 2 ตัวแปร คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู และการสนับสนุนทางสังคม ลักษณะทางจิต 3 ตัวแปร คือ ความสุขใจ ความเชื่ออำนาจในตน และเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ลักษณะทางพุทธร 1 ตัวแปร คือ อิทธิบาท 4 ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way Analysis of Variance) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรที่ละชั้น (Multiple Regression Analysis) การวิเคราะห์ทั้งหมดที่กระทำในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ที่แบ่งตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง

ผลการวิจัย พบว่า

1. ครูที่มีลักษณะทางสังคม ลักษณะทางจิต และลักษณะทางพุทธรแตกต่างกันเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูประถมศึกษา ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ดังนี้

1.1 ครูที่มีความสุขใจสูงและมีการรับรู้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนสูง เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากกว่าครูที่มีคะแนนทั้งสองต่ำกว่า ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมาก

1.2 ครูที่มีเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสูงและมีการสนับสนุนทางสังคมสูง เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากกว่าครูที่มีคะแนนทั้งสองต่ำกว่า ทั้งในกลุ่มครูอายุน้อยและกลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย

1.3 ครูที่มีความสุขใจสูงและมีอิทธิบาท 4 สูง เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากกว่าครูที่มีคะแนนทั้งสองต่ำกว่าในกลุ่มรวม

1.4 ครูที่มีความสุขใจสูงและมีการสนับสนุนทางสังคมสูง เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากกว่าครูที่มีคะแนนทั้งสองต่ำกว่าทั้งในกลุ่มรวม กลุ่มครูที่มีอายุมาก และกลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมาก

2. ตัวแปรในกลุ่มลักษณะทางสังคม ลักษณะทางจิต และลักษณะทางพุทธ ทั้ง 6 ตัว สามารถทำนายพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ โดยตัวพยากรณ์ที่มีประสิทธิภาพ ในการทำนาย ในแต่ละกลุ่ม คือ

2.1 กลุ่มรวม ตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนาย ได้แก่ เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสนับสนุนทางสังคม และอิทธิบาท 4 ตามลำดับ สามารถทำนายพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้ร้อยละ 55

2.2 กลุ่มครูที่มีอายุน้อย ตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนาย ได้แก่ เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการสนับสนุนทางสังคม ตามลำดับ สามารถทำนายพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้ร้อยละ 44.60

2.3 กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย ตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนาย ได้แก่ เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสนับสนุนทางสังคม และความเชื่ออำนาจในตน ตามลำดับ สามารถทำนายพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้ร้อยละ 56.80

2.4 กลุ่มครูที่มีอายุมากและกลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมาก ตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนายเหมือนกัน คือ เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อิทธิบาท 4 และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู ตามลำดับ สามารถทำนายพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้ร้อยละ 64.10 และ 59.00 ตามลำดับ